

Konsolidacija finansijskih izvještaja javnog sektora: Uključujući lokalne samouprave i državna preduzeća

Nadzor finansijskog učinka državnih preduzeća u Crnoj Gori i Agregatni izvještaj

**MINAS TRUBLJANIN,
MINISTARSTVO FINANSIJA
CRNA GORA**

Uspostavljanje sistema praćenja fiskalnih rizika sektora državnih preduzeća

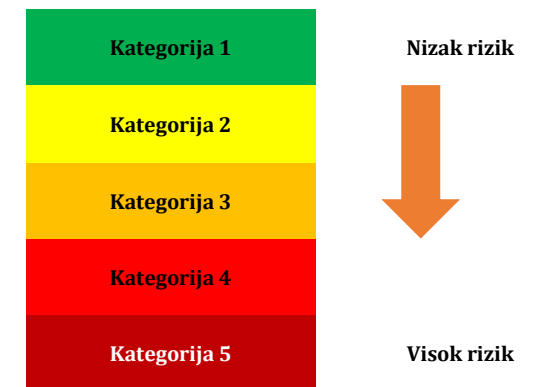

- ❑ Direkcija za praćenje fiskalnih rizika državnih preduzeća je relativno nova organizaciona jedinica u Direktoratu za centralnu harmonizaciju i razvoj unutrašnjih kontrola. Od samog početka ima značajnu pomoć od strane MMF-a
- ❑ Između 2022 i 2025 Ministarstvo finansija je obezbijedilo tehničku podršku i, u saradnji sa MMF-om, pokrenulo inicijativu “*Snaženje nadzora nad državnim preduzećima.*” Do danas četiri online misije su održane od kojih je svaka imala izuzetan značaj za dalji razvoj ekonomsko-analitičkih kapaciteta Ministarstva finansija.
- ❑ U januaru 2025 MMF misija je održana u okviru MMF FAD fiskalne reforme u jugoistočnoj Evropi, faza III (SEE III). Misija je organizovana sa ciljem unapređenja poslovanja državnih preduzeća, sa posebnim fokusom na mjerenje kvazi-fiskalnih rizika i rezultirala je razvijanjem Izjave o fiskalnim rizicima koristeći SOEHCT platformu.

Uspostavljanje sistema praćenja fiskalnih rizika sektora državnih preduzeća

- ❑ In cooperation with the IMF, and on the basis of the platform for determining the financial health of enterprises "SOEHCT" (State-Owned Enterprises Health Check Tool), significant progress was made in strengthening institutional capacities through enhancing employees' practical skills in identifying, analyzing, managing, and disclosing various sources of fiscal risk.
- ❑ Namely, on the basis of the platform for determining the financial health of enterprises "SOEHCT" (State-Owned Enterprises Health Check Tool), risk thresholds and risk categorization by coefficients were defined, which range from „**CATEGORY 1**" which represents **the lowest risk** to „**CATEGORY 5**" which represents **the highest risk**.
- ❑ Using the SOE Health Check Tool, financial analyses are being prepared for all State-Owned Enterprises under the oversight of the Division for Monitoring Fiscal Risks of SOEs.

USPOSTAVLJANJE REGISTRA DRŽAVNIH PREDUZEĆA

- ❑ U skladu sa preporukama Evropske komisije i zaključcima Vlade Crne Gore, Ministarstvo finansija je uspostavilo:
 - ✓ **Registar privrednih društava u većinskom vlasništvu države,**
 - ✓ **Registar privrednih društava u vlasništvu lokalnih samouprava.**
- ❑ Oba registra su objavljena na zvaničnoj internet stranici Ministarstva finansija.
- ❑ Uspostavljanje javnih registara privrednih društava u većinskom vlasništvu države i lokalnih samouprava obezbeđuje transparentnost poslovanja i finansijskih podataka ovih kompanija.
- ❑ Povećani nivo transparentnosti vodi ka većem stepenu upravljačke odgovornosti i doprinoseći funkcionalnijem sistemu planiranja, praćenja, izvještavanja i nadzora nad ovim privrednim društvima.

UNAPREĐENJE REGULATORNOG OKVIRA

- Novi Zakon o računovodstvu*
- Novi Zakon o reviziji*
- Vlada Crne Gore je usvojila Analizu institucionalnog i regulatornog okvira u kojem posluju državna preduzeća.*
- Pripremljen je Nacrt novog Zakona o upravljanju privrednim društvima u državnoj svojini i Nacrt Politike državnog vlasništva.*
- Pripremljen je nacrt Strategije korporativnog upravljanja državnim preduzećima*

- Značajna podrška tima Svjetske banke

Agregatni izvještaj

- ❑ **Vlada Crne Gore je usvojila Agregatnu analizu finansijskog poslovanja sektora državnih preduzeća za 2023. godinu zajedno sa Izjavom o fiskalnim rizicima.** Analiza je zasnovana na finansijskim informacijama za 50 državnih preduzeća.
- ❑ Ovo je po prvi put da je država Crna Gora objavila Izjavu o fiskalnim rizicima u skladu sa MMF metodologijom i plan je da ubuduće ovaj dokument bude godišnje ažuriran i proširen sa dodatnim setom podataka u skladu sa najnovijim MMF praksama.
- ❑ ***Agregatna analizu finansijskog poslovanja sektora državnih preduzeća za 2024. godinu zajedno sa Izjavom o fiskalnim rizicima je pripremljena.***

Agregatni izvještaj 2023

Godišnji poslovni prihodi preduzeća u većinskom državnom vlasništvu u Crnoj Gori za period 2018-2023 u milionima eura i % BDP-a

Godina	Godišnji prihodi preduzeća u državnom vlasništvu u milionima eura	Godišnji prihodi preduzeća u državnom vlasništvu u % BDP-a	BDP u milionima eura*
2018	790,68	16,96	4.663
2019	832,18	16,81	4.951
2020	681,32	16,28	4.186
2021	818,13	16,51	4.955
2022	1.144,75	19,32	5.924
2023	1.182,72	17,27	6.847

Godišnji poslovni rashodi preduzeća u većinskom državnom vlasništvu u Crnoj Gori za period 2018-2023 u milionima eura i % BDP-a

Godina	Godišnji poslovni rashodi preduzeća u državnom vlasništvu u milionima eura	Godišnji poslovni rashodi preduzeća u državnom vlasništvu u % BDP-a	BDP u milionima eura*
2018	720,01	15,44	4.663
2019	776,87	15,69	4.951
2020	687,24	16,42	4.186
2021	823,84	16,63	4.955
2022	1.114,51	18,81	5.924
2023	1.022,10	14,93	6.847

Agregatni izvještaj 2023

Državna preduzeća- agregatno	2019	2020	2021	2022	2023
Ukupan prihod	841,63	683,42	812,85	1140,96	1185,94
EBITDA	339,19	97,01	121,13	137,40	265,67
Neto dobit	40,89	-10,55	-7,37	36,41	115,62
Ukupna aktiva	3832,97	3876,48	4327,79	4452,37	4712,54
Ukupna tekuća imovina	627,75	567,94	616,67	742,16	684,71
Ukupne obaveze	915,31	828,57	912,89	1072,85	1080,40
Ukupne tekuće obaveze	417,92	320,01	393,13	501,20	476,72
Ukupna vlasnički kapital	2917,66	3047,91	3414,90	3379,52	3632,14

Agregatni izvještaj 2023

<i>Distribucija državnih preduzeća po kategorijama rizika za period 2019-2023</i>					
<i>Kategorije rizika</i>	2019	2020	2021	2022	2023
Kategorija 1	1	1	1	2	2
Kategorija 2	15	14	13	10	17
Kategorija 3	14	7	17	17	14
Kategorija 4	6	16	15	18	12
Kategorija 5	7	6	3	1	3

ŠTA MINISTARSTVO FINANSIJA PREDUZIMA DA UBLAŽI RIZIKE SEKTORA DRŽAVNIH PREDUZEĆA

- ❑ Sprovedenjem finansijskih analiza sektora državnih preduzeća kroz SOEs Health Check Tool, i razvijanjem Izjave o fiskalnim rizicima, konačan cilj je da se smanje odstupanja fiskalnih indikatora planiranih u godišnjem Zakonu o budžetu.
- ❑ Pravovremeno identifikovanje fiskalnih rizika omogućava Ministarstvu finansija i Vladi da implementiraju svoje fiskalne politike uz predlaganje mjera za ublažavanje negativnih posljedica.
- ❑ Uzimajući u obzir specifičnosti crnogorske ekonomije – mali i otvoren sistem visoko osjetljiv na promjene u geopolitičkom i ekonomskom okruženju – kao i udio i značaj sektora državnih preduzeća na nacionalnu ekonomiju i građane, proaktivan pritup u praćenju fiskalnih rizika je od ključnog značaja. U ovom kontekstu, uloga Direkcije za praćenje fiskalnih rizika državnih preduzeća će biti izuzetno važna.

PITANJA?

Kontakt:

Minas Trubljanin

Ministarstvo finansija

Generalni direktor Direktorata za
centralnu harmonizaciju i razvoj
unutrašnjih kontrola

E-mail: minas.trubljanin@mif.gov.me